

SPENNINGURIN HELDUR SÆR LÍKA TIL ENDAN

Heldur óvæntað, so stendur nærum á jøvnum millum Hillary Clinton og Donald Trump nú einans fýra dagar eru eftir av valstríðnum

HALLUR AV RANA

Tá amerikanara fara á val týsdagin 8. november verður tað endin á eini longum valstríði, ið ikki hevur havt sín líka í amerikanskum politikki áður. Sjáldan áður hevur eitt valstríð verið so merkt av persónligum álopum, vøntandi virðing og gølum.

Eingin kundi fyri tveimum árum ímynda sær eitt slíkt valstríð millum tvey valevnir við so nógvum feilum og manglum. Um Hillary Clinton, demokratiska valevnið, ella Donald Trump, republikanska valevnið, høvdu stillað upp móti nøkrum øðrum valevni í søguni í amerikanskum politikki, høvdu tey helst tapt so syngjandi.

Hesaferð er tó talan um tvey valevnir, ið hava lítla og onga undirtøka millum stórar partar av amerikanska fólkinum, og tykist tað vera orsøkin til, at hvørgin megna at halda fast um

eina greiða leiðslu.

Seinastu tøluni frá Real Clear Politics, ið er miðaltalið av átta veljarakanningum seinastu tvær vikurnar, vísa, at 43,9 prosent av veljarunum er jaliga sinnað móttvegis Hillary Clinton, meðan 53,6 prosent eru neilig sinnað móttvegis demokratiska valevnum.

Hjá Donald Trump er tøluni uppaftur verri. 38,1 prosent eru jalig sinnað móttvegis Donald Trump, meðan 58,9 prosent eru neilig sinnað móttvegis republikanska valevnum.

Tí er talan vordi um eitt val millum pest og kolera. Eitt val, har amerikanski veljarin má taka stóðu til tvey valevnir, har tey ynskja hvørgan.

Tætt millum valevnini

Sum stóðan er nú, so kann alt henda týsdagin. Seinastu útrokningarnar hjá Real Clear Politics, ein samandrættur av seks veljarakanningum frá 22. oktober til 1. november, vísa,

at tað einans er 1,7 prosentstíg millum valevnini.

Hillary Clinton hevur verið á odda meginpartin av valstríðnum, og fær hon sambært Real Clear Politics 47,0 prosent av atkvøðunum, meðan Donald Trump fær 45,3 prosent av atkvøðunum.

Stóðan verður uppaftur tættari, tá hugt verður eftir valumboðum. Í teimum statum har veljarakanningar geva eina valevnum eina so mikið greiða leiðslu, at lítil ivi er um hvør vinnur týsdagin, er Hillary Clinton á odda við 66 valumboðum. Demokratiska valevnið hevur 246 valumboð í mun til tey 180 valumboðini hjá Donald Trump.

Veljarakanningarnar eru enn so mikið tættar í tíggju statum við tilsamans 112 valumboðum, at mett verður at bæði valevnini kunnu vinna teir, men tá teir tíggju statirnir verða tiknir við í útrokningarnar hjá Real Clear Politics minkar leiðslan hjá

Hillary Clinton niður í einans átta valumboð. Demokratiska valevnið fær nevnliga 273 valumboð, meðan Donald Trump fær 265 valumboð.

Kunnu vinna og tapa

Eitt av sereykkennum við amerikansku valskipanini er, at hóast eitt valevni vinnur flestar atkvøður yvir alt landið, so merkir tað ikki, at viðkomandi vinnur valdið. Í staðin kappast valevnini um at vinna flest valumboð.

Talan er um eina skipan, ið kann líknast við gomlu føroysku valskipanina, har størstu flokkurin í atkvøðum ikki altíð fekk flestar lögtingsmenn, tí landið varð býtt upp í sjei valdømir, og atlit harvið bleiv tikið til lokal áhugamál.

Í USA hendi hetta seinast í 2000, tá George W. Bush gjørdist forseti, hóast Al Gore hevði flestar atkvøður, meðan tað seinast hendi í Føroyum til lögtingsvalið 2004, tá Tjóðveldisflokkurin fekk flestar tingmenn, hóast

Sambandsflokkurin var størsti flokkur í atkvøðutali.

Øll eygu á swing states

Tí er tað eisini eitt hart stríð um at vinna teir ymiskum statirnar, og tætta valstríðið hevur eisini veruliga sett sjóneyka á teir sokallaðu swing states. Talan er um teir statirnar, har tað er so tætt millum valevnini, at tað er torført at meta um hvønn veg teir koppa.

Kanningar vísa eisini, at tað er ein stórur partur av veljarum í hesum statunum, ið enn ikki hava tikið eina avgerð um hvønn tey velja týsdagin. Um hesin bólkurin fer á val, kunnu tey fáa avgerandi týðning fyri endaliga valúrslit í statinum, tí tað frammanundan er so tætt millum valevnini í teirra statum.

Tað er torført at meta um hvørjir statir kunnu kallast swing states áðrenn valdagin, men tað tykist, at stríðið hesaferð verður um Florida, 29 valumboð, Ohio, 18 valumboð, Nevada, 6